

5. Sociální zabezpečení

Datovým zdrojem pro tuto kapitolu bylo především Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), v oblasti důchodů byly využity výstupy z informačních systémů České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ).

Uživatelé sociálních služeb

Sociální službou se rozumí činnost nebo soubor činností zajišťující pomoc a podporu osobám za účelem jejich sociálního začlenění nebo prevence sociálního vyloučení. Sociální služby jsou dle současné legislativní úpravy rozděleny do tří základních kategorií: sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Jsou poskytovány ve třech formách: terénní, kdy je uživateli služba poskytována v jeho přirozeném prostředí (např. pečovatelská služba), ambulantní, kdy uživatel dochází do zařízení (poradny, nízkoprahová centra pro děti a mládež), a pobytové, kdy uživatel v zařízení poskytující sociální služby bydlí (např. domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem).

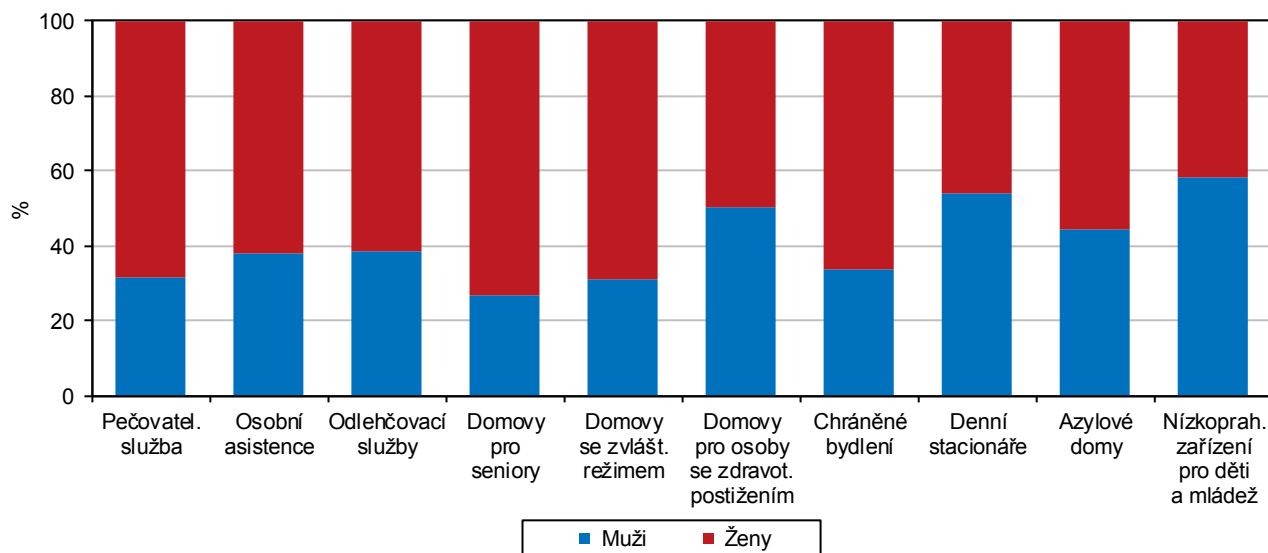
Základním obdobím pro tuto podkapitolu je rok 2018, v časové řadě pracujeme s údaji od roku 2010. Přestože mezi uživateli sociálních služeb figurují v menší či větší míře děti a mládež do 18 let, uvádí následující text pouze informace za dospělé. Důvodem je skutečnost, že za uživatele sociálních služeb mladší 18 let nejsou k dispozici údaje v rozdělení podle pohlaví.

Smyslem **služeb sociálního poradenství** je bezplatné poskytování potřebných informací, které přispívají k řešení nepříznivé sociální situace. Častěji je využívají ženy, v Jihočeském kraji v tomto desetiletí z více než 60 %. V roce 2018 se v České republice podíl žen mezi klienty **sociálních poraden** pohyboval od 57,6 % v Olomouckém kraji po 65,1 % v Karlovarském kraji, v Jihočeském kraji byl 62,6 %.

Služby sociální péče jsou zaměřeny na to, aby napomáhaly lidem při zvládnutí úkonů péče o vlastní osobu a v soběstačnosti. K zajištění poskytování těchto služeb, které jsou vesměs sjednávány za úplatu, lze použít příspěvek na péči. Pokud je služba určena především seniorům, převládají mezi jejich dospělými uživateli vlivem demografického složení více či méně ženy. Ze služeb sociální péče vybíráme jen nejběžnější druhy.

Graf 5.1 Uživatelé vybraných sociálních služeb starší 18 let podle pohlaví v roce 2018

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Z terénních a ambulantních služeb je nejrozšířenější **pečovatelská služba**. Její klientelu tvořily v kraji i v celé České republice téměř ze 70 % ženy. Také službu **osobní asistence** si sjednávaly častěji ženy než muži. V roce 2018 bylo mezi jejími uživateli v Jihočeském kraji 62 % a v ČR 65 % žen. **Odlehčovací služby**, jejichž cílem je umožnit nezbytný odpočinek pečující osobě, využívají také převážně ženy, v kraji od roku 2010

z 60 až 66 %. Regionálně se podíl žen mezi klienty odlehčovací služeb v roce 2018 pohyboval mezi 60 % v Libereckém a 81 % v Karlovarském kraji.

Mezi zařízení poskytující **pobytové sociální služby** patří především domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem a domovy pro osoby se zdravotním postižením. Tato zařízení jsou určena osobám, které mají z různých důvodů sníženou soběstačnost, ale poskytují obdobné základní činnosti.

V **domovech pro seniory**, které jsou určeny osobám nad 65 let věku, tvořily ženy téměř tři čtvrtiny jejich obyvatel. V roce 2018 bylo v domovech pro seniory v Jihočeském kraji 73,4 % žen, v průměru za ČR byl jejich podíl ještě vyšší (74,8 %). Z krajů měla největší podíl žen v těchto zařízeních Praha – 79,2 %.

Domovy se zvláštním režimem, které jsou určeny osobám se sníženou soběstačností kvůli chronickému duševnímu onemocnění nebo závislosti na návykových látkách a osobám se stařeckou, Alzheimerovou a ostatními typy demencí, byly v posledním desetiletí v kraji obývány z více než dvou třetin ženami. Mezi kraji se v roce 2018 podíl žen pohyboval od 64 % v Pardubickém po 77 % v Karlovarském kraji.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením jsou určeny pro osoby se sníženou soběstačností z důvodu dlouhodobého či chronického zdravotního postižení, příp. jiných dlouhodobých chronických důvodů (např. mentální postižení). Do roku 2016 v těchto zařízeních na území kraje převažovaly ženy, ale poslední dva roky v nich měli těsnou většinu muži. Regionálně byl podíl žen v těchto zařízeních značně diferencován od 29 % v Kraji Vysočina po 72 % v Karlovarském kraji; muži převažovali celkem v devíti krajích.

Chráněné bydlení patří k dalším druhům pobytových služeb. V Jihočeském kraji využívaly chráněné bydlení ze dvou třetin ženy, na rozdíl od celorepublikových čísel, kde ženy tvořily menšinu (48,4 %).

Služby **denního stacionáře** v Jihočeském kraji využívaly do roku 2016 více ženy, ale v posledních dvou letech začali převažovat muži. V roce 2018 muži převládali v regionálním pohledu mezi uživateli denních stacionářů ve čtyřech krajích.

Služby sociální prevence se zaměřují na jevy a situace, které mohou vést k sociálnímu vyloučení osob a nejsou způsobeny neschopností pečovat o sebe z důvodu věku či zdravotního stavu. Zaměřují se především na oblast tzv. sociálně negativních jevů, jako je kriminalita, bezdomovectví, zneužívání návykových látek, krize v rodině apod. Mezi zařízení služeb sociální prevence patří např. azylové domy a nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. V Jihočeském kraji převládaly a převládají v **azylových domech** ženy, v roce 2018 podílem 55 %. Ženy sice převažovaly v azylových domech ještě v dalších sedmi krajích, ale v průměru za ČR jejich obyvatelé tvořili víc než z poloviny muži (54 %).

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, která jsou určena osobám od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy, poskytují služby bez úhrady a mohou zachovávat anonymitu klientů. Mezi dospělými uživateli nízkoprahových zařízení převládali v Jihočeském kraji z 58 % muži, celorepublikově byla jejich převaha ještě vyšší (62 %).

Příspěvek na péči

Příspěvek na péči je určen osobám, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc jiné fyzické osoby při zvládnání základních životních potřeb. Příspěvek náleží osobě, o kterou má být pečováno, a nemůže být přiznán dítěti mladšímu jednoho roku. Z poskytnutého příspěvku pak tato osoba hradí pomoc, kterou jí může dle jejího rozhodnutí poskytovat osoba blízká, asistent sociální péče, registrovaný poskytovatel sociálních služeb, dětský domov nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu. Protože schopnost zvládnout péči o vlastní osobu a být soběstačný je u každého člověka různá, rozlišuje zákon čtyři stupně závislosti na pomoci jiné osoby od lehké závislosti až po závislost úplnou.

V roce 2018 byl v Jihočeském kraji v průměru každý měsíc vyplácen **příspěvek na péči** více než 8 tis. mužů a téměř 14 tis. žen. Rozdíly ve struktuře příspěvků podle **stupně závislosti** mezi oběma pohlavími jsou téměř zanedbatelné. Větší rozdíly jsou však mezi pohlavími **podle věku**. Většina příspěvků na péči je vyplácena osobám ve věku 65 a více let, mezi kterými převažují ženy. Z žen pobírajících příspěvek na péči byla v roce 2018 v seniorském věku drtivá většina (v kraji 80 %, v ČR 79 %), zatímco z oprávněných mužů byla v seniorském věku zhruba polovina (v kraji 54 %, v ČR 53 %).

Porovnáním počtu osob, které pobíraly příspěvek v určité věkové skupině, s počtem obyvatel daného věku a pohlaví zjišťujeme, že v roce 2018 byl ve věkové kategorii 1–17 let příspěvek na péči přiznán 2 % chlapců a 1 % dívek, ve věkové kategorii 18–49 let 1 % mužů a necelému 1 % žen. V dalších věkových skupinách se s přibývajícím věkem podíl osob s příspěvkem na péči zvyšoval. Ve věku 50–64 let pobírala příspěvek na péči necelá 2 % mužů a žen, ve věkové skupině 65–79 let 5 % mužů a 6 % žen. Ve věku 80 a více let byl příspěvek na péči přiznán každému čtvrtému muži (24 % mužů) a téměř každé druhé ženě (43 % žen).

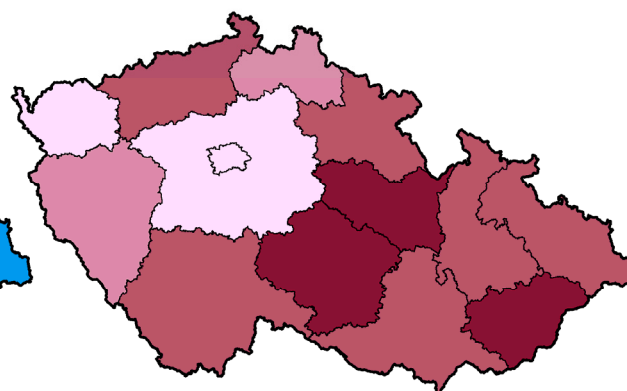
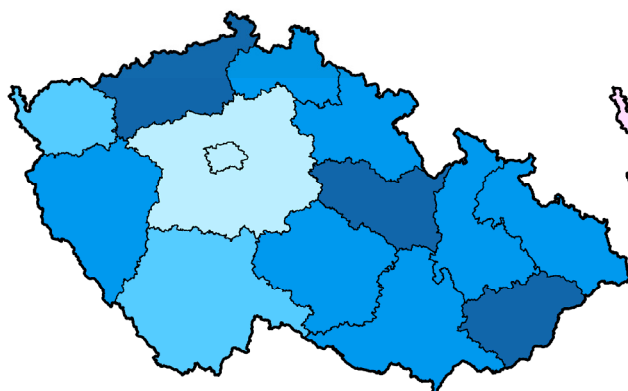
Celkově **v přepočtu na 1 000 osob** daného pohlaví byl v kraji v průměru za měsíc příspěvek na péči vyplácen 26 mužům a 42 ženám. Průměrný přepočtený počet vyplacených příspěvků odpovídal u mužů celorepublikové hodnotě, u žen byl mírně nadprůměrný (v ČR 41 příspěvků).

Ktg. 5.1 Příspěvek na péči podle pohlaví a krajů v roce 2018

(průměrný měsíční počet vyplacených dávek)

Muži

Ženy

na 1 000 obyvatel stejného pohlaví

24 27 30

na 1 000 obyvatel stejného pohlaví

39 42 45

Pramen: MPSV

V **mezikrajském srovnání** nejmenší průměrný měsíční počet příspěvků na péči v přepočtu na 1 000 osob pobírali muži i ženy v Praze (18 resp. 29 příspěvků na 1 000 osob). Naproti tomu největší počet příspěvků v přepočtu na 1 000 obyvatel byl vyplácen mužům v Ústeckém (31 příspěvků) a ženám ve Zlínském kraji (49 příspěvků).

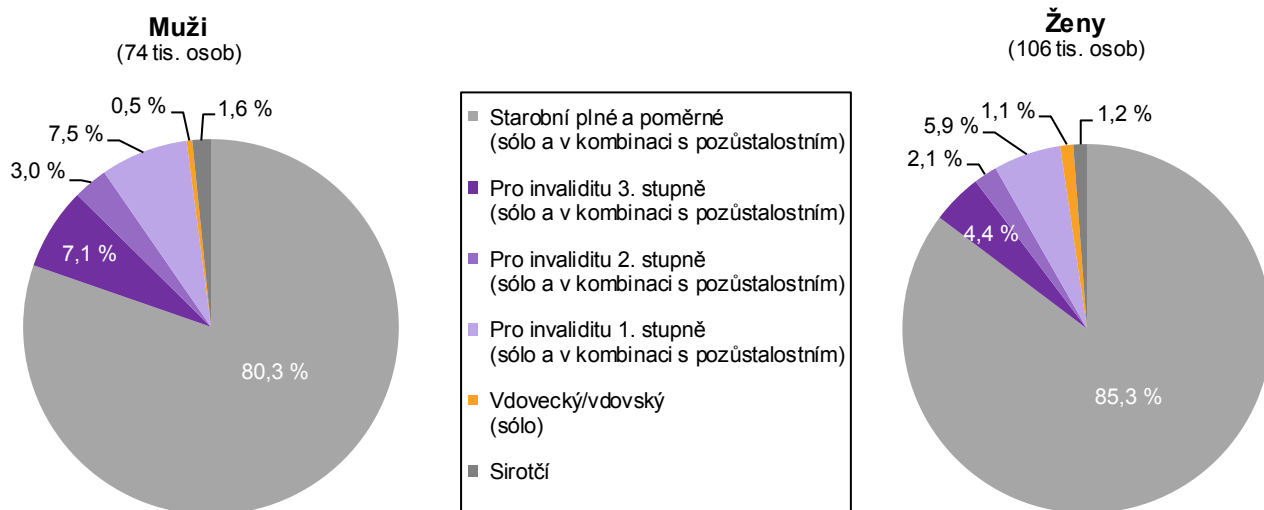
Důchodci, důchody

V Jihočeském kraji mělo v prosinci 2018 podle zákona o důchodovém pojištění nárok na výplatu některého z důchodů téměř 180 tis. osob, z toho 106 tis. žen (59 %) a 74 tis. mužů (41 %). Většina žen (90 tis. osob; 85,3 %) i mužů (59 tis. osob; 80,3 %) pobírala starobní důchod; v těchto číslech jsou zahrnuty jak starobní důchody bez souběhu, tak i v kombinaci s pozůstalostním důchodem.

Podobně jako v celkovém počtu příjemců důchodů **převládaly ženy** povětšinou i **mezi příjemci jednotlivých druhů důchodů**. Nejvíce převažovaly mezi příjemci pozůstalostních důchodů bez souběhu, kde na 1 vdovce vycházely 3 vdovy.

Graf 5.2 Struktura příjemců důchodů podle pohlaví v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

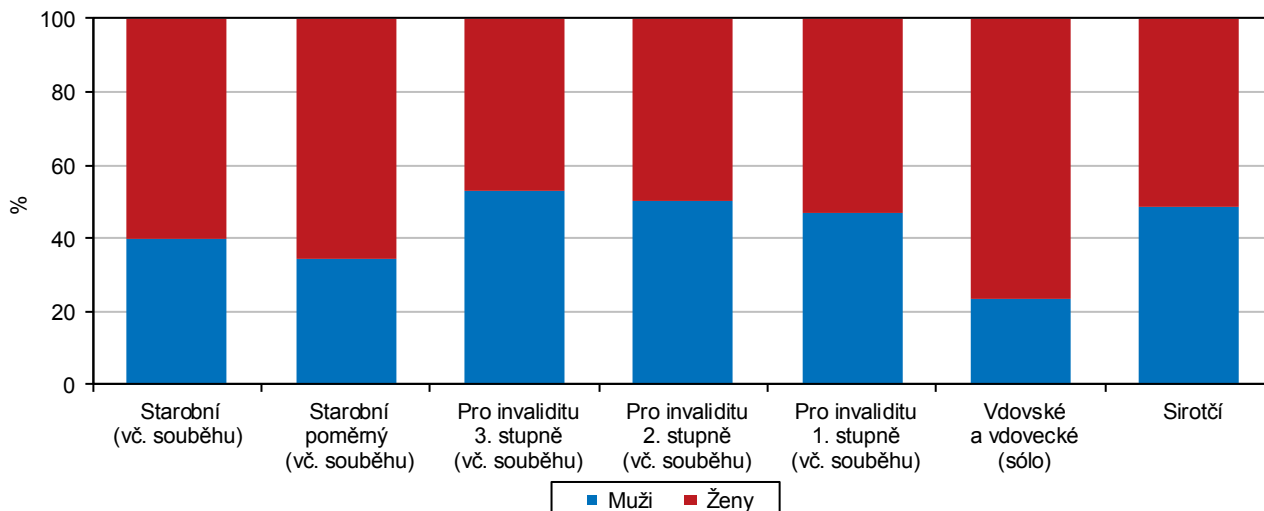

Pozn.: Pozůstalostní důchod představuje důchod vdovský nebo vdovecký.

Muži měli početní převahu v kraji jedině mezi invalidními důchodci pro invaliditu 3. stupně včetně souběhu s pozůstalostním důchodem (5,2 tis. mužů a 4,7 tis. žen). Mezi invalidními důchodci pro invaliditu 2. stupně (vč. souběhu s pozůstalostním důchodem) byl počet mužů a žen takřka stejný (2,2 tis.).

Graf 5.3 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

Tabulka 5.1 přináší informaci o počtech příjemců důchodů v okresech Jihočeského kraje v prosinci 2018. Na rozdíl od grafu 5.3 jsou v ní uvedeni příjemci důchodů sólo (tedy bez souběhu s pozůstalostním důchodem), a také příjemci vdovských, resp. vdoveckých důchodů v kombinaci se starobním nebo invalidním důchodem. K tomuto rozdělení příjemců důchodů pak v tabulce 5.2 uvádíme průměrné měsíční důchody.

V Jihočeském kraji i ve všech jeho okresech převládaly ženy vlivem demografického složení mezi **příjemci starobního důchodu sólo** (v prosinci 2018 bylo v kraji ze 111,7 tis. příjemců 52 % žen). Zvláště výrazná byla jejich převaha mezi příjemci pozůstalostního důchodu. Nárok na **pozůstalostní důchod v kombinaci** se starobním nebo invalidním důchodem v kraji mělo 38,2 tis. osob, z nich byla drtivá většina (85 %) žen. Nárok na pozůstalostní důchod sólo mělo téměř 1,6 tis. osob, z toho vdovy tvořily 76 %.

Tab. 5.1 Příjemci důchodů podle pohlaví a okresů v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

Kraj, okresy	Příjemci celkem	Druh důchodu						
		starobní sólo	invalidní pro invaliditu třetího stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu druhého stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu prvního stupně ¹⁾	vdovský/vdovecký sólo	vdovský/vdovecký kombin.	sirotčí
Muži								
Jihočeský kraj	73 852	53 558	5 186	2 185	5 528	369	5 847	1 179
České Budějovice	21 001	14 994	1 354	615	1 865	132	1 663	378
Český Krumlov	6 608	4 711	543	196	446	31	574	107
Jindřichův Hradec	11 090	8 360	741	346	621	51	828	143
Písek	8 559	6 456	540	179	535	30	686	133
Prachatice	6 227	4 212	526	271	602	33	465	118
Strakonice	8 746	6 117	760	319	687	45	699	119
Tábor	11 621	8 708	722	259	772	47	932	181
Ženy								
Jihočeský kraj	105 719	58 158	4 413	2 163	6 148	1 199	32 386	1 252
České Budějovice	30 766	16 938	1 226	618	2 209	360	9 030	385
Český Krumlov	8 978	5 024	468	180	467	87	2 635	117
Jindřichův Hradec	15 719	8 803	683	335	689	162	4 861	186
Písek	12 191	6 887	421	142	478	133	3 990	140
Prachatice	8 541	4 363	420	255	693	112	2 586	112
Strakonice	12 363	6 512	591	374	836	128	3 791	131
Tábor	17 161	9 631	604	259	776	217	5 493	181

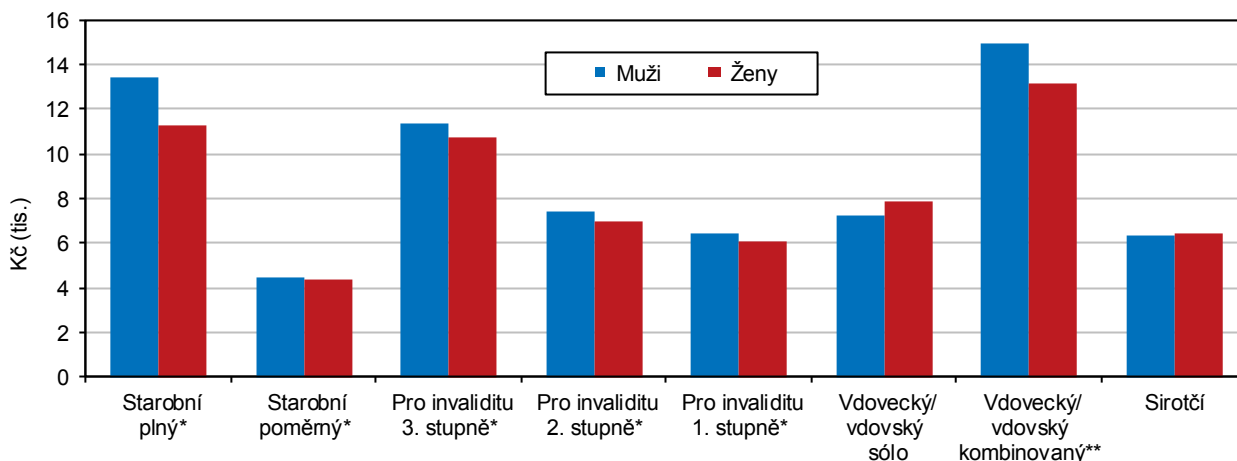
¹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

V jihočeských okresech se podíl žen na příjemcích starobního důchodu sólo pohyboval od 50,9 % (Prachatice) po 53,0 % (České Budějovice) a na příjemcích pozůstalostního důchodu v kombinaci se starobním či invalidním důchodem od 82,1 % (Český Krumlov) po 85,5 % (Tábor).

Mezi **příjemci invalidních důchodů** celkem bez souběhu s pozůstalostním důchodem byl poměr mužů a žen v kraji téměř vyrovnaný (50,3 : 49,7). Ženy v kraji i ve většině okresů převažovaly mezi důchodci pro invaliditu prvního stupně, ale **důchody pro invaliditu druhého a třetího stupně sólo** pobíralo více mužů než žen (podíl mužů 50,3 %, resp. 54,0 %). Muži převládali mezi příjemci důchodu pro invaliditu třetího stupně ve všech okresech (od 52,0 % na Jindřichohradecku po 56,3 % na Strakonicku) a v případě invalidního důchodu pro invaliditu druhého stupně v pěti ze sedmi jihočeských okresů.

Graf 5.4 Průměrná výše měsíčního důchodu podle pohlaví a druhu důchodu v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

* bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

** v souběhu se starobním nebo invalidním

Průměrné měsíční důchody mužů byly u většiny druhů důchodů vyšší než důchody žen. To není nijak překvapivé vzhledem k tomu, že výše starobního i invalidního důchodu se odvíjí od průměrných výdělků. V Jihočeském kraji byl v prosinci 2018 největší **rozdíl mezi pohlavími** ve prospěch mužů zjištěn u plného starobního důchodu bez souběhu s pozůstalostním důchodem – 16 % (tj. 2 169 Kč) a u pozůstalostního důchodu v kombinaci se starobním nebo invalidním důchodem – necelých 12 % (tj. 1 732 Kč). Téměř shodné výše u obou pohlaví dosahoval sirotčí důchod. Větší rozdíl, tentokrát ve prospěch žen, byl sledován jediné u pozůstalostních důchodů sólo, když vdovské důchody byly o 8 % (tj. 569 Kč) vyšší než důchody vdovecké.

V **meziokresním srovnání** měli koncem roku 2018 nejvyšší plné starobní důchody sólo muži i ženy v okrese České Budějovice a naopak nejnižší důchody muži v okrese Prachatice a ženy v okrese Jindřichův Hradec. Ve všech okresech muži samozřejmě pobírali v průměru vyšší plné starobní důchody sólo ve srovnání se ženami; rozdíl mezi pohlavími se pohyboval od 14 % (Prachatice) po 17 % (Jindřichův Hradec).

Pozůstalostní důchody, jejichž výše se odvíjí od výše důchodu zemřelého, bez souběhu se starobním nebo invalidním důchodem měly vyšší vdovy než vdovci. Toto platilo v kraji a většině okresů. Výjimku tvořil pouze okres Český Krumlov, kde byly vdovcům vyplacené vdovecké důchody sólo vůbec nejvyšší v kraji.

Nejvyšší pozůstalostní důchody v kombinaci se starobním nebo invalidním důchodem pobírali muži i ženy v okrese České Budějovice, naopak nejnižší muži i ženy v okrese Jindřichův Hradec. Ve všech okresech kraje byly tyto důchody vyšší u vdovců než vdov, přitom v prosinci 2018 rozdíl dosahoval víc než 10 %.

Tab. 5.2 Průměrná měsíční výše důchodů podle pohlaví a okresů v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

Kraj, okresy	Druh důchodu							
	starobní plný ¹⁾	starobní poměrný ^{1,2)}	invalidní pro invaliditu třetího stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu druhého stupně ¹⁾	invalidní pro invaliditu prvního stupně ¹⁾	vdovský/vdovecký sólo	vdovský/vdovecký kombin.	sirotčí
Muži								
Jihočeský kraj	13 455	4 416	11 363	7 401	6 465	7 265	14 921	6 370
České Budějovice	13 813	4 528	11 340	7 330	6 508	7 235	15 308	6 470
Český Krumlov	13 218	5 319	11 435	7 292	6 363	7 634	14 608	6 023
Jindřichův Hradec	13 146	4 209	11 321	7 427	6 440	7 278	14 559	6 517
Písek	13 344	3 777	11 133	7 308	6 416	6 986	14 807	6 457
Prachatice	13 126	4 900	11 236	7 406	6 390	7 499	14 676	5 777
Strakonice	13 391	4 478	11 456	7 539	6 409	7 154	14 894	6 489
Tábor	13 549	4 534	11 562	7 510	6 584	7 212	14 974	6 495
Ženy								
Jihočeský kraj	11 286	4 366	10 739	6 952	6 021	7 834	13 189	6 393
České Budějovice	11 638	4 102	10 833	6 997	6 065	7 814	13 454	6 499
Český Krumlov	10 987	3 152	11 096	6 866	6 023	7 539	13 054	6 136
Jindřichův Hradec	10 905	4 725	10 597	6 903	5 902	7 840	12 944	6 387
Písek	11 148	4 914	10 654	6 862	5 949	7 893	13 069	6 353
Prachatice	11 261	4 361	10 708	6 928	6 015	7 637	13 037	6 044
Strakonice	11 303	4 126	10 733	7 041	5 962	7 810	13 204	6 510
Tábor	11 266	4 438	10 520	6 915	6 116	8 058	13 184	6 502

¹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým

²⁾ po dosažení určené kratší doby pojištění

Ve srovnání s rokem 2010 se celkový počet osob pobírajících starobní důchod (plný i poměrný, včetně souběhu s pozůstalostním důchodem) zvýšil o 9,9 %. **Počet starobních důchodců** – mužů se přitom zvýšil o 18,2 %, zatímco počet starobních důchodkyň se zvýšil pouze o 5,1 %. Podstatně nižší nárůst počtu penzistek byl způsoben rychlejším zvyšováním věkové hranice pro odchod do důchodu žen, jehož cílem bylo sjednotit dříve rozdílný důchodový věk mužů a žen (zohledňující i počet vychovaných dětí).

V souvislosti s postupným zvyšováním věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod je dobře patrné, že řada mužů i žen odchází do starobního důchodu předčasně a osob pobírajících **předčasný starobní důchod** postupně přibývá. Počet mužů, kteří měli krácený starobní důchod kvůli dřívějšímu odchodu do důchodu, byl v roce 2018 oproti roku 2010 o 68 % vyšší a jejich podíl na celkovém počtu starobních důchodců mužů se zvýšil z 22 % na 31 % v roce 2018. Počet žen, které v roce 2018 pobíraly předčasný starobní důchod, byl oproti roku 2010 vyšší o 54 %. Na rozdíl od toho se počet žen, které odešly do starobního důchodu po dosažení řádného důchodového věku, za stejnou dobu snížil o 5 %. Předčasný starobní důchod v roce 2018 pobíralo 26 % penzistek.

Tab. 5.3 Příjemci předčasných starobních důchodů podle pohlaví (stav v prosinci)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

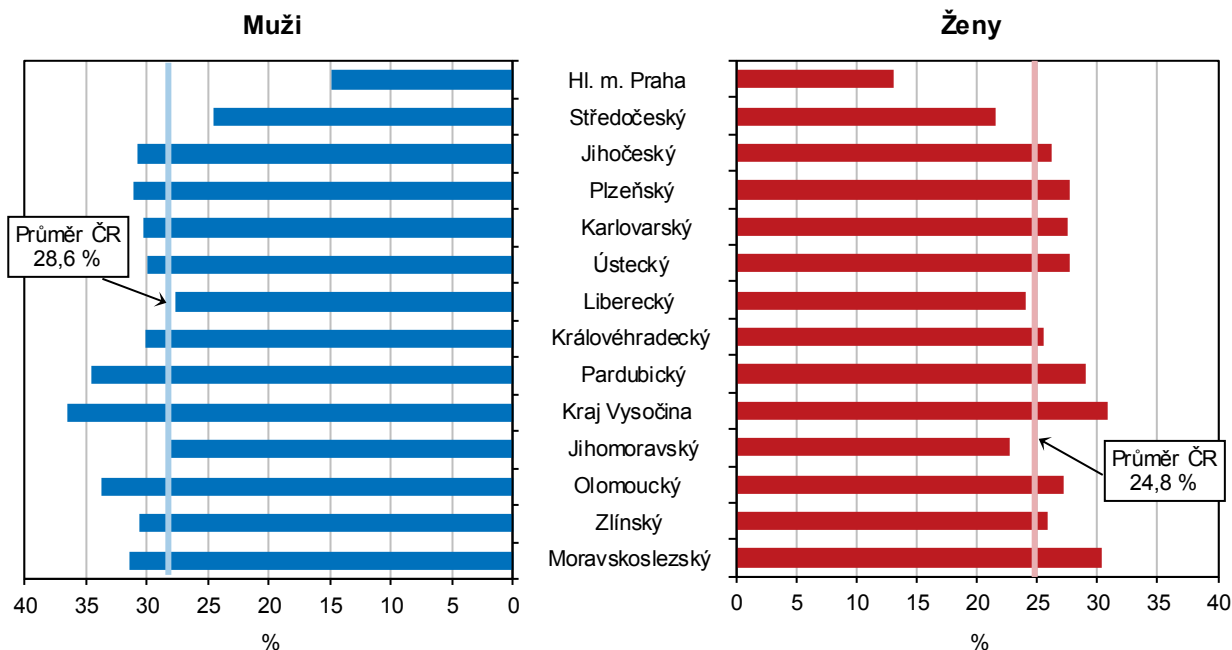
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Muži								
Příjemci starobních důchodů¹⁾	50 190	53 247	53 571	53 975	54 845	55 978	57 273	58 369	59 320
z toho předčasných starobních důchodů	10 853	13 482	14 241	14 781	15 543	16 296	16 978	17 679	18 247
v %	21,7	25,4	26,6	27,4	28,4	29,1	29,7	30,3	30,8
	Ženy								
Příjemci starobních důchodů¹⁾	85 770	88 472	88 279	88 048	88 523	89 291	89 745	89 939	90 154
z toho předčasných starobních důchodů	15 352	17 921	18 743	19 501	20 424	21 284	22 155	22 934	23 584
v %	18,0	20,3	21,3	22,2	23,2	23,9	24,8	25,6	26,2

¹⁾ plných nebo poměrných, včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem

Pokud jde o absolutní počty, bylo po celé období od roku 2010 víc příjemců předčasných starobních důchodů mezi ženami. V relativním vyjádření však vyšší podíl na počtu starobních důchodců podle pohlaví měli muži.

Graf 5.5 Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na příjemcích starobních důchodů celkem podle pohlaví a krajů v prosinci 2018

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

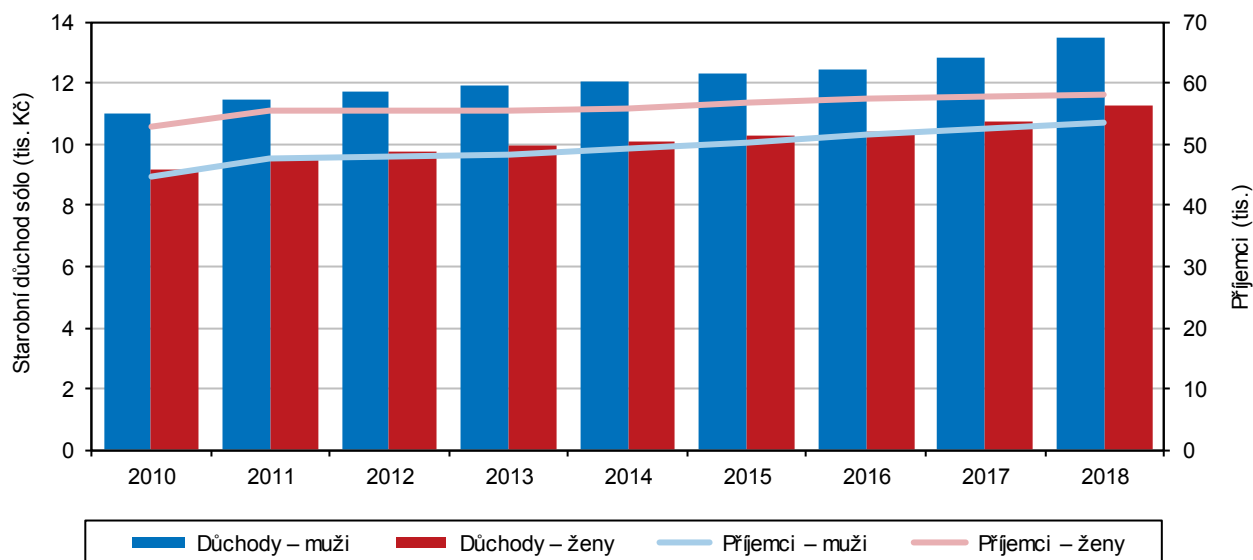
V mezikrajovém srovnání se Jihočeský kraj podílem předčasných starobních důchodů mužů zařadil na šesté místo a podílem žen na místo sedmé. Jen zřídka využívali institut předčasného starobního důchodu muži a ženy v hlavním městě Praze, naopak nejčastěji byl užíván v Kraji Vysočina.

Následující graf znázorňuje vývoj průměrných plných starobních důchodů bez souběhu s pozůstalostním důchodem podle pohlaví a vývoj počtu příjemců těchto důchodů. Zatímco počty důchodců mužů se mezi rokem 2010 a 2018 zvýšily o 19 % a počty důchodkyň o necelých 10 %, vzrostly důchody mužů o 22,2 % a důchody žen o 22,8 %. Rozdíl mezi pohlavími ve výši průměrného starobního důchodu sólo se tak nepatrně snížil z 16,6 % v roce 2010 na 16,1 % v roce 2018, což představovalo 2 169 Kč.

Graf 5.6 Počet příjemců a průměrná výše starobního důchodu sólo podle pohlaví (stav v prosinci)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

V tabulce 5.4 s meziokresním srovnáním jsou kromě průměrných plných starobních důchodů bez souběhu uvedeny i starobní důchody v souběhu s pozůstalostním důchodem. V Jihočeském kraji byl v roce 2018 oproti roku 2010 průměrný starobní důchod v souběhu s vdovským důchodem vyšší o 20,5 % a starobní důchod v souběhu s vdoveckým důchodem vyšší o 23,0 %. Rozdíl mezi pohlavími ve výši průměrného starobního důchodu v kombinaci s pozůstalostním důchodem se v kraji prohloubil z 9,9 % v roce 2010 na 11,7 % v roce 2018, když rozdíl činil 1 757 Kč.

Tab. 5.4 Průměrná měsíční výše starobních důchodů podle pohlaví a okresů (stav v prosinci)

Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

v Kč

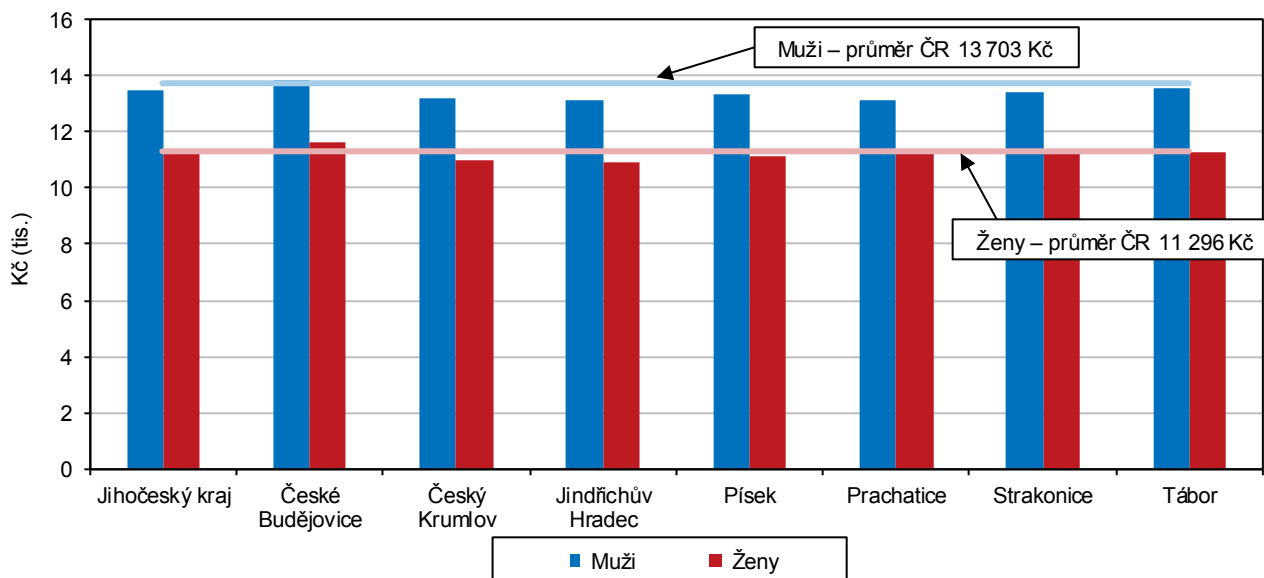
Kraj, okresy	Muži					Ženy				
	2010	2012	2014	2016	2018	2010	2012	2014	2016	2018
	bez souběhu s vdoveckým					bez souběhu s vdovským				
Jihočeský kraj	11 014	11 714	12 039	12 449	13 455	9 187	9 784	10 058	10 411	11 286
České Budějovice	11 255	11 983	12 323	12 755	13 813	9 441	10 074	10 361	10 732	11 638
Český Krumlov	10 886	11 514	11 826	12 226	13 218	9 002	9 567	9 808	10 134	10 987
Jindřichův Hradec	10 811	11 486	11 810	12 177	13 146	8 952	9 499	9 746	10 074	10 905
Písek	10 960	11 661	11 957	12 364	13 344	9 104	9 676	9 932	10 277	11 148
Prachatice	10 820	11 507	11 816	12 204	13 126	9 097	9 725	10 028	10 391	11 261
Strakonice	10 935	11 646	11 972	12 372	13 391	9 186	9 785	10 076	10 435	11 303
Tábor	11 049	11 769	12 110	12 536	13 549	9 164	9 759	10 040	10 395	11 266
	v souběhu s vdoveckým					v souběhu s vdovským				
Jihočeský kraj	12 170	12 974	13 369	13 826	14 971	10 968	11 642	11 917	12 274	13 214
České Budějovice	12 447	13 269	13 670	14 144	15 351	11 137	11 836	12 127	12 503	13 486
Český Krumlov	12 081	12 881	13 141	13 595	14 647	10 842	11 528	11 807	12 158	13 081
Jindřichův Hradec	11 898	12 697	13 064	13 510	14 589	10 834	11 476	11 729	12 064	12 956
Písek	12 045	12 872	13 267	13 734	14 888	10 929	11 562	11 837	12 184	13 093
Prachatice	11 987	12 797	13 175	13 608	14 793	10 833	11 503	11 784	12 127	13 064
Strakonice	12 291	13 030	13 453	13 838	14 969	10 969	11 656	11 918	12 280	13 234
Tábor	12 097	12 902	13 374	13 858	14 984	10 973	11 651	11 920	12 272	13 207

Z jihočeských okresů uváděl v letech 2010 až 2018 nejvyšší starobní důchody mužů i žen (bez souběhu i v souběhu s pozůstalostním důchodem) okres České Budějovice. Nejnižší důchody byly v okrese Jindřichův Hradec, pouze v roce 2018 ještě nižší starobní důchody sólo pobírali muži v okrese Prachatice. V Jihočeském kraji představoval v prosinci 2018 rozdíl mezi okrese s nejvyšším a nejnižším průměrným starobním důchodem sólo u mužů 687 Kč a u žen 733 Kč.

Graf 5.7 Průměrná měsíční výše starobních důchodů plných sólo podle pohlaví a okresů v prosinci 2018

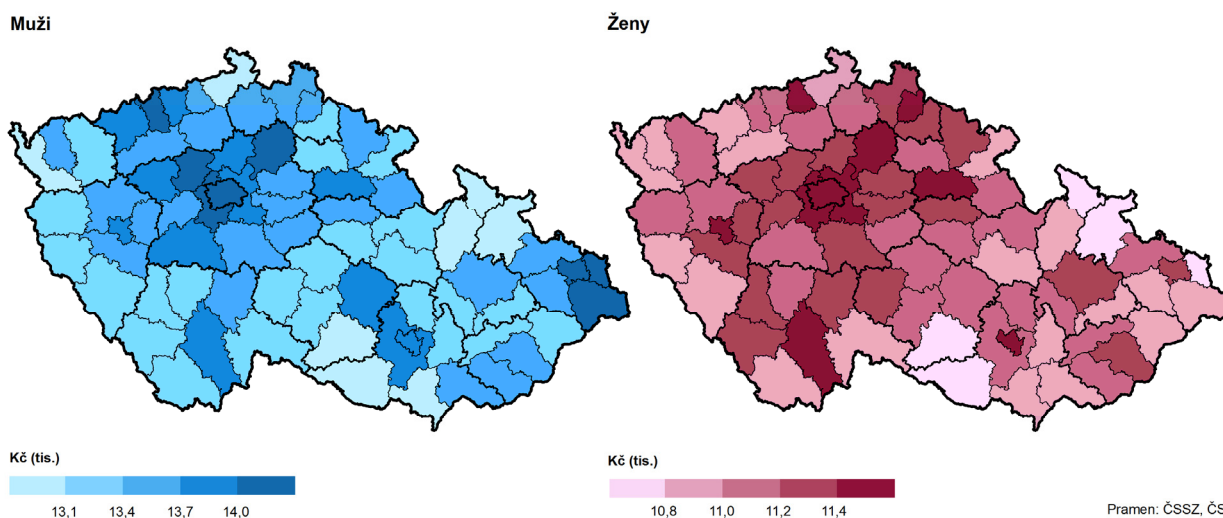
Pramen: Česká správa sociálního zabezpečení

V porovnání s celorepublikovým průměrem měl v roce 2018 průměrný jihočeský starobní penzista – muž starobní důchod téměř o 2 % nižší (-248 Kč), kdežto žena penzistka měla důchod na úrovni průměru (jen o 10 Kč nižší než republikový průměr). Z jihočeských okresů měl v porovnání s celorepublikovým průměrem vyšší průměrné sólo důchody mužů i žen jedině okres České Budějovice. Kromě něj měl těsně nadprůměrné sólo důchody žen také okres Strakonice a jen mírně podprůměrné sólo důchody žen okres Tábor a Prachatice.

V mezikrajském srovnání byly nejvyšší starobní důchody sólo vypláceny mužům a ženám v Praze. Průměrný jihočeský starobní důchodce a důchodkyně ztráceli každý měsíc na pražského důchodce víc než 1 tis. Kč. Nejnižší důchody měli muži v Olomouckém kraji a ženy v Moravskoslezském kraji.

Ktg. 5.2 Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví a okresů v prosinci 2018

Z okresů České republiky pobírali nejvyšší průměrné starobní důchody v prosinci 2018 muži v hornických okresech Karviná (15 129 Kč), Ostrava-město (14 416 Kč) a Frýdek Místek (14 359 Kč), mezi které se vklínila na druhé místo Praha (14 487 Kč). Naopak nejnižší průměrné starobní důchody dostávali muži v okresech Znojmo (12 556 Kč) a Jeseník (12 921 Kč). U žen měly nejvyšší průměrné starobní důchody okresy Praha (12 333 Kč) a Praha-západ (11 854 Kč). Na opačné straně žebříčku byl okres Znojmo (10 461 Kč), Jeseník (10 581 Kč) a s nejmenším starobním důchodem žen (10 431 Kč) Karviná, která měla shodou okolností nejvyšší průměrný důchod mužů.

V České republice byly v prosinci 2018 rozdíly mezi okresy s nejvyšším a nejnižším důchodem u obou pohlaví markantnější než v Jihočeském kraji – u mužů 2 573 Kč, u žen 1 902 Kč.

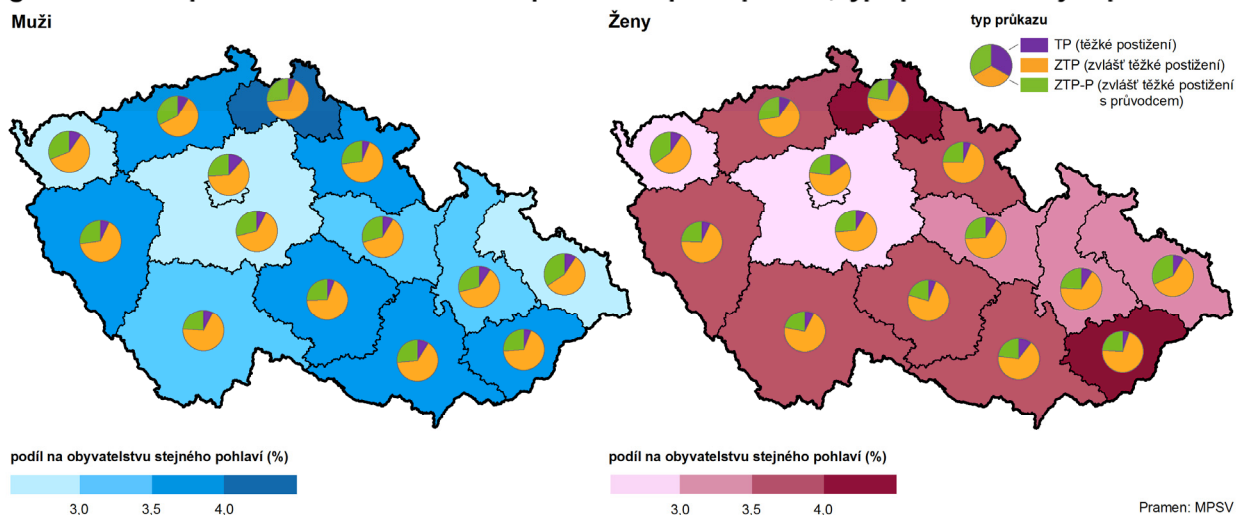
Držitelé průkazů zdravotně postižených

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením (OZP) má osoba starší 1 roku s tělesným, smyslovým nebo duševním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, které podstatně omezuje její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra. Podle míry funkčního postižení pohyblivosti a orientace se určuje druh označení průkazu symbolem TP (osoba s těžkým postižením), ZTP (osoba se zvláště těžkým postižením) a ZTP/P (osoba se zvláště těžkým postižením s potřebou průvodce).

Podle údajů MPSV vlastnilo v Jihočeském kraji ke konci roku 2018 **průkaz osoby se zdravotním postižením** 10,9 tis. mužů a 11,8 tis. žen. Většina držitelů – 68,5 % mužů a 70,6 % žen, získala průkaz ZTP. Osoby s průkazem ZTP/P se na celkovém počtu průkazů OZP podílely necelou čtvrtinou, u mužů 23,8 % a u žen 22,0 %. Zbýlých méně než 8 % bylo mužům i ženám vydáno kvůli těžkému postižení (průkaz TP).

Po přepočtu na 100 osob daného pohlaví mělo v Jihočeském kraji koncem roku průkaz OZP 3,4 % mužů a 3,6 % žen. Z toho necelých 0,3 % mužů i žen vlastnilo průkaz TP, 0,8 % mužů i žen vlastnilo průkaz ZTP/P a průkaz ZTP vlastnilo 2,4 % mužů a 2,6 % žen.

Ktg. 5.3 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle pohlaví, typu průkazu a krajů v prosinci 2018

Ve srovnání s výsledky celorepublikového přepočtu, kdy průkaz OZP vlastnilo 3,3 % mužů a 3,4 % žen, byl celkový počet průkazů v kraji poněkud vyšší a to především kvůli relativně vyššímu počtu průkazů ZTP.

V **mezikrajském srovnání** byl kvůli zdravotnímu postižení evidován relativně nejmenší počet průkazů u mužů v hlavním městě Praze (1,6 %) a u žen v Karlovarském kraji (2,9 %) a naopak relativně největší počet průkazů v Libereckém kraji (4,2 % mužů a 4,3 % žen). Ve všech krajích ČR bylo poněkud **více držitelů průkazů OZP mezi ženami**, výjimkou byly pouze kraje Karlovarský a Ústecký, kde nepatrně větší počet průkazů v přepočtu na 100 obyvatel vlastnili muži.